No. 1359 Zaterdag 15 Januari 1910 27ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

IN MEMORIAM.

1860.— 12 Januari.— 1910.

I.

Met kinderlijken eerbied past het op dezen dag een krans van hulde neer te leggen op het graf en een woord van waardeering te wijden aan de nagedachtenis van een man, aan wien het Curaçaosche volk oprechte dankbaarheid verschuldigd is.

Vijftig jaren zijn er verloopen, sinds Monseigneur MARTINUS JOHANNES NIEWINDT, de eerste Apostolische Vicarius der Curaçaosche Missie, op den 12den Januari 1860 de eeuwige rust inging, om het loon te ontvangen voor zijn welbesteed leven.

Het getal dergenen, die eens zijn tijdgenooten waren, wordt met den dag kleiner. Doch die weinigen, die nog in leven zijn en hem meer van nabij gekend hebben, spreken, zoodra zij van de herinneringen hunner jeugd ophalen, steeds met den grootsten eerbied en bewondering van hem.

Kan het bevreemden?......

Het zal uiterst moeilijk zijn, in de geschiedenis onzer West-Indische eilanden een figuur aan te wijzen, die gelijk Mgr. Niewindt, een menschenleven lang met zulk een onvermoeide werkkracht, met zulk een weergaloozen ijver, met zulk een zich nooit verloochenende zelfopoffering geleden en gestreden heeft voor de godsdienstige en zedelijke beschaving van ons volk. Vijf en dertig jaren lang heeft hij hier gewerkt, de gloeiende hitte van de tropenzon verdragen, den vollen last van den arbeid getorst.

Het reuzenwerk, dat hij tot stand bracht, jubelt nu nog, een halve eeuw na zijn dood, zijn lof.

Toen op Pinksterdag van het jaar 1824 alom in de Katholieke Kerk de plechtige aanroeping tot den H. Geest ten hemel steeg: *„Emitte Spiritum tuum et creabuntur et renovabis faciem terrae"*—*„Zend uwen Geest af en zij zullen herschapen worden en Gij zult het aanschijn der aarde vernieuwen,"* toen had God mededoogen met die verslagen en treurende kudde op dat kleine plekje gronds, dat onze eilandengroep vormt op den aardbol, en Hij zond zijn Geest uit over een jeugdigen priester in het Moederland, om de trouwe herder te worden van dien schaapstal.

Met het geloof en den heldenmoed der apostelen toegerust, zette Martinus Johannes Niewindt, de nieuwe apostolische prefect der Missie en pastoor der St. Annakerk, op Vrijdagmiddag 27 Augustus voet aan wal. Van dat oogenblik kwam er een stroom van nieuw bezielend godsdienstig leven, eerst zacht en onhoorbaar als een ademtocht, doch allengs aanzwellend en sterker, frisscher, duurzamer dan de passaatwind, over onze dorre en verschroeide heuvelen en valleien.

Eerbied en bewondering had het Catholicisme hier zelden, en dan nog maar bij tusschenpoozen, op zijn weg ontmoet. Beurtelings was het een twistappel geweest tusschen de eigen geloofsgenooten, in partijschappen verdeeld of, verlaagd tot een speelbal voor afgunst en eigenbelang, een oorzaak geworden van den spotlach van andersdenkenden; meestal slechts geduld, vaak gedwarsboomd, soms geknecht door 's lands Bestuur, wien het Cesaro-Papisme in het bloed zat.

Nu veroverde het met langzame schreden de plaats, die het als een geboorterecht toekwam. Een nieuwe tinteling van licht omgloorde hoe langer zoo meer het Kruis van Christus. Het dwong ontzag en eerbiediging af.

Was de *naam* van den Hoogwaardigen Prefect Niewindt reeds als een profetie geweest, het wapen en devies van den Bisschop werd als een openbaring.

In 1842 werd de Katholieke Missie tot een zelfstandig Apostolisch Vicariaat verheven. De roep van de deugden en daden van het hoofd der Missie was algemeen en overal doorgedrongen, zijn kennis en wetenschap boven allen twijfel, zijn takt en beleid onbetwist. Zelden wellicht werd de H. Stoel voor een gereeder keuze geplaatst.

Juister dan een heele levensbeschrijving 't vermag, brengt het wapen en devies, dat Mgr. Martinus Niewindt, sindsdien voerde, zijn grootsche opvatting van zijn roeping als missionaris-bisschop in beeld.

Zijn wapen: Een zilveren kruis op een azuren veld, een engelenkop in de vier hoeken, die met volle kracht den adem naar het kruis uitzendt.

Zijn devies: Het treffend en heldhaftig woord van den H. Martinus van Tours *„Domine, non recuso laborem"*, d. i. *„Heer ik weiger den arbeid niet"*.

In dat wapen ging de toespeling op zijn familienaam geheel schuil in zijn liefde voor het Kruis van den Christus, dat hij door de bezieling van Gods woord met een nieuwe schittering boven de azuren wateren der Caraïbische Zee wilde doen zilverglanzen.

Hij wist het reeds, de stekels en doornen in de 18 jaren van zijn herdersambt hadden zijn ondervinding gerijpt. Die kernige wapenspreuk liet een blik slaan in zijn rijke zieleleven, dat zich met volle teugen gelaafd had aan de bron, ontweld aan het machtig voorbeeld van zijn roemrijken schutspatroon.

Die jaren van moeizaam apostolaat hadden wel zijn gelaat gebruind, maar tegelijk zijn krachten gestaald. Zij waren een stellige waarborg, dat dit woord geen vage belofte voor de toekomst, minder nog een ijdele grootspraak inhield.

De 17 jaren van zijn episcopaat hebben rijkelijk bewezen, dat hij ook bij den gang naar den ouderdom den arbeid niet geschuwd, maar den zwaarsten voor zich persoonlijk heeft opgeëischt.

Met eere heeft hij zijn bisschoppelijk woord ingelost.

P. A. EUWENS. O. P.

Pastoor.

Rincon.— Bonaire.

3 Jan: 1910.

———o———

De Nederlanders

OP DE

WEST-INDISCHE EILANDEN.

Lang heeft de voltooiing van het werk des heeren Hamelberg, dat bovenstaanden titel draagt en bij J. H. de Bussy te Amsterdam is uitgegeven, op zich doen wachten. Het eerste gedeelte toch verscheen reeds in 1901; het tweede nu in 1909. Hoog was de verwachting gespannen. Laat ons al aanstonds zeggen, zij is niet te leur gesteld. Althans niet, wat den inhoud en de behandeling betreft. Zoo er sprake kan zijn van teleurstelling, dan kan die alleen betreffen de omstandigheid, dat de geachte schrijver gemeend heeft, de pen te moeten nederleggen bij het jaar 1782. De staking van zijn werk motiveert de schrijver aldus:

„En — hiermede moet ik tot mijn „leedwezen van den lezer afscheid „nemen. Gaarne zou ik deze geschie„denis hebben vervolgd, minstens „althans tot aan het einde van het „bestaan der West-Indische Compa„ny; doch ongelukkigerwijze zijn de „aanteekeningen door mij in 1900— „1901 gemaakt van de in het Rijks„archief berustende bescheiden dier „Compagnie van lateren datum dan „1782, niet volledig genoeg om de„ze geschiedenis te vervolgen zooals „ik haar heb opgezet."

De lezer kan dit slechts betreuren. De heer Hamelberg toch bezit alle eigenschappen, die hem tot geschiedschrijver der Kolonie als aanwijzen. Liefde voor zijn onderwerp, degelijke studie, gemak van combinatie, die uit eene voor anderen niets beduidende omstandigheid of uitdrukking, gewichtige gevolgtrekkingen weet te maken; kennis der plaatselijke toestanden, daarbij een prettigen stijl en duidelijke voorstelling, dat alles vinden wij in den heer Hamelberg vereenigd in eene mate, zooals bij niet velen wordt aangetroffen.

De opzet van den schrijver was breed, wellicht te breed. Zijn plan toch was niet alleen de geschiedenis te schrijven van de drie Benedenwindsche Eilanden; Curaçao, Bonaire en Aruba; maar ook van de Eilanden boven den wind: Sint Martin, St. Eustatius en Saba; ja zelfs van de eilanden Tobago, St. Croix Tortola, inzooverre daar de Nederlanders eene belangrijke rol gespeeld hebben. De geschiedenis alleen der drie eerste eilanden ligt thans tot 1782 voltooid voor ons. Met de geschiedenis van St. Eustatius is slechts een begin gemaakt, dat echter een vóórproefje geeft van de belangrijkheid der daar voorgevallen feiten.

Hoogst belangrijke bijzonderheden deelt de schrijver ons mede over de oprichting en het arbeidsveld der West-Indische Compagnie. Aan de hand van officieele stukken uit de archieven van die Compagnie, uit de briefwisseling der Bewindhebberen en van den „Raad van Thienen" [X] met de Directeuren van Curaçao en omgekeerd, doet u de heer H. voet voor voet de vestiging en ontwikkeling, het lief en leed der Compagnie en der Eilanden als 't ware medeleven.

't Is ons niet mogelijk, — hoe gaarne wij het deden— in een kort bestek een overzicht te geven van het geheele werk. Slechts enkele punten willen wij aanstippen.

Wie belang stelt in den Slavenhandel der Compagnie vindt hier ruimschoots gelegenheid zijn weetgierigheid te bevredigen. Nog grooter zou die gelegenheid zijn, zoo de schrijver daaraan geen paal en perk gesteld had met de woorden: „Het lust ons dan ook niet, nog verder over deze toestanden uit te weiden." Wat hij er van aanhaalt, is reeds verschrikkelijk genoeg, en meer dan voldoende, om zijn oordeel te rechtvaardigen:

„dat de Compagnie in den slaaf vaak „den mensch over het hoofd zag, „slechts voor hem zorgde uit zuiver „eigenbelang, evenals zij deed voor „haar vee." Een enkel staaltje.

Toen in 1694 op Curaçao vier slaven waren veroordeeld, één om te worden opgehangen, één om de rechterhand te worden afgekapt en twee om met den strop om den hals onder de galg te staan, gaf de Kamer (van Amsterdam) aan Gouverneur en raden inzake het afkappen der rechterhand in overweging „dat sougelijcker eene andere „straffe soude hebben konnen gein„fligeert geweest syn, niet omdat die „straffe niet geproportioneert soude „wesen na het begane delict, maar „omdat een slaaff daardoor geheel „onnut gemaakt wort totten dienst, „waarom men die enckelijk heeft, ende „alsoo blyft eene belastinge om den„selve te onderhouden" (Brief van 24 Dec. 1694). Terecht merkt de schrijver hierbij op: „Zulk een gedachtengang is Kerstavond !"

De slavenquaestie brengt als vanzelf op de taalquestie. De aanwezigheid van talrijke slaven afkomstig uit de Portugeesche bezittingen van Loango, Congo en Angolo, alsmede het bestaan van een Portugeesch slaven-agentschap op Curaçao verklaren geredelijk de aanwezigheid van een menigte Portugeesche woorden in de volkstaal van Curaçao, het Papiamentsch.

Dat het liedje van bezuiniging ook reeds in vroegere eeuwen herhaaldelijk is gezongen, bewijzen talrijke brieven van de X (den Raad van Thienen). 't Is een lied van alle eeuwen!

Ook de quaestie van concessie is niet enkel van onzen tijd, zooals blijkt uit de Brieven der Kamer van Amsterdam naar Amerika 1695 —1701. Zij is al eeuwen oud.

De landbouw trok eveneens de aandacht der Bewindhebberen in Nederland; doch slechts voor een tijd. Zou men toen reeds door herhaalde teleurstellingen en door droogten, die soms 7 jaren duurden, wijzer geworden zijn? Het heeft er allen schijn van.

Ook bodem-onderzoek had in vorige eeuwen op Curaçao, Bonaire en Aruba plaats en zelfs een zeer ernstig onderzoek, geleid door een Zweedschen bergbouwkundige, Printz genaamd. Van Curaçao en Bonaire verklaarde hij met beslistheid, dat er geene metalen zouden kunnen gevonden worden. Op Aruba was zijn onderzoek in vollen gang, toen hij last kreeg, de onderzoekingen te staken. Uit alles echter blijkt, dat hij de aanwezigheid van metaal, zelfs edel metaal, op Aruba vermoedde.

Zoo vindt men in het werk des heeren H. eene menigte bijzonderheden, die den lezer, vooral den lezer die op Curaçao bekend is, het hoogste belang inboezemen. Slechts terloops kunnen wij aanstippen wat wij vermeld vonden over het zwijgen der Negers, waar er sprake is elkander te verraden, — over het Onderwijs, dat door de Compagnie schandelijk verwaarloosd werd, over de verloven der bedienden van de Compagnie en duizend andere zaken meer, die ons een helder inzicht geven in de toestanden, die in vroeger eeuwen in de Kolonie heerschten.

Het werk is versierd met verschillende fijn uitgevoerde platen zooals: eene kaart van het „Eylandt Curaçao" uit de werken van J. de Laet (Anno 1630 en 1644),— een zeer schoon portret van Petrus Stuyvesant, die in 1643 Directeur van Curaçao werd en tegelijk (!) Gouverneur was van Nieuw-Nederland, den tegenwoordigen Staat New-York. In moeilijke omstandigheden bestuurde hij de Kolonie Curaçao en beleid ze voor Nederland, terwijl hij Nieuw-Nederland in 1664 aan de Engelschen moest overgeven. Nog altijd bestaat op Curaçao de traditie, dat een afgezet been van Stuyvesant, hetwelk hij door een aanval op St. Martin gewond werd, begraven is op het „Stuyvesants Kerkhof" aldaar. (Zie bladz. 41, Noot 5). Verder vinden wij nog het portret van den Directeur J. v. Beuningen, die op last der Bewindhebberen in 1719 op Curaçao de catjan- of pinda-zaden invoerde, waarvoor hij zeker den dank van het nageslacht verdient. Ook is er bij gevoegd een Plan van het Fort Amsterdam en de Willemstad „met een na„der concept om dezelve uit te leggen, „het welke ingevolge de orders van „den Heere Gouverneur J. Faësch is „opgesteld" en „overgezonden (naar „Amsterdam) bij missive van den „Directeur Faësch van 5 Oct. 1748;" — vervolgens een galarok van den Gouverneur Jacob van Bosveld, — en eindelijk het zegel der Gereformeerde Gemeente op Curaçao in de 17e en 18e Eeuw, voorstellende een afgebrokkelden muur, met 't randschrift: Bouwt de muren van Jerusalem op. Ps. 51 v. 20.

Nog een enkel woord over de methode van den Heer Hamelberg. Om het doorloopend verhaal niet telkens te onderbreken met aanhalingen, die den lezer vermoeien, heeft de heer H. zijn werk in twee deelen met eigen pagineering verdeeld. Het eerste bevat de geschiedenis, zooals zij uit de documenten is samengesteld; het tweede de documenten in extenso, waaruit blijkt hoe gewetensvol de heer H. bij de samenstelling van zijne geschiedenis is te werk gegaan, in tegenstelling met sommige zijner voorgangers als Simons, Teenstra e. a., welken laatste hij niet ten onrechte van geschiedvervalsching beschuldigt. Bij die documenten is gevoegd een facsimile van de Secreete Notulen van de Vergadering van XIX 1629—1645 en van het Register der resolutiën van de Hoofdparticipanten 1623 — 1640.

Als al de archieven der Compagnie geschreven zijn in zulk een schrift, dan kunnen wij slechts bewondering koesteren voor het taaie geduld en volhardingsvermogen van den heer H., die ze wist te doorworstelen en te ontcijferen.

Ten slotte een wensch.

Moge het den heer Hamelberg of iemand van even breede opvatting en onpartijdigheid gegeven zijn, het begonnen werk voort te zetten van af 1782 tot een goed eind in de 19e eeuw. Zonder medewerking en geldelijken steun der Regeering in Nederland en het Bestuur der Kolonie zal dit misschien niet mogelijk zijn, doch de zaak is van te [illegible] om ze niet door te zetten. De Geschiedenis toch is de leermeesteres van het heden en de toekomst. Gereedelijk zal men het den heer H. toegeven, dat „het onpar„tijdig schrijven van de geschiede„nis van zaken, waarin personen be„trokken waren, met wier nakome„lingen men bevriend is, groote moei„lijkheden oplevert," Onoverkomenlijk zijn die moeilijkheden echter niet. Mogen dus Regeering en Bestuur samen werken om te voltooien, wat men zooveel geduld en talent begonnen is. Te meer zal die steun van Regeering en Bestuur noodig zijn, wijl het Geschied., Taal- Land- en Volkenkundig Genootschap der Ned. Antillen, dat deze uitgave grootendeels bekostigde en waarvan de heer Hamelberg tijdens zijn verblijf in de Kolonie de grondlegger en de ziel was, feitelijk heeft opgehouden te bestaan.

Moge onze stem in deze niet zijn die eens roependen in de woestijn!

M. VICTOR ZWIJSEN.

Neerlandia.

———◆———

EEN KLEIN PARADIJS

IN NEDERLANDSCH WEST-INDIE.

door Charles Johnson Post.

't Was het uur waarop het vage purper van den nacht in de vroege morgenschemering verdwijnen ging, en door mijn wijd-open poort en 't traliewerk van de deur mijner hut woei de frissche wind mij toe, en met hem, zijn zilte prikkeling verzachtend, even een heel zwakke gewaarwording van balsemgeuren, specerijen en kokospalmen, van guaven, parkieten en granaatappelen, van kleine, naakte, molligbruine babies, rollende in de zon. Hij is onmiskenbaar, deze tropische adem, en hij begroet je met al de betoovering van zijn ongedwongen en open leven. Ik had niet noodig het silhouet van lage oevers, tegen den horizon opdoemend als de gekartelde vin van 't een of andere verdoken monster, om de nabijheid van land te bewijzen. In den snelvervlietenden dageraad der tropen teekende het zich ijlings af in een lange, lage rij van getande vulkanische rotsen, die zwakjes zich boven den dunnen, witten draad van de haar omringende golfpluimen verhieven; en dan, bijna in een oogwenk, vertoonde zich in den plotselingen gloed van de losberstende paar-

lemeeren gloeiing, die den tropischen dag inleidt, het eiland Curaçao, schitterend als een opaal op de saffieren zee.

Doch in dat oogenblik waren de zachte, streelende suggesties van de rustige tropen, gedragen op den balsemgeurigen adem van den schemerigen purperen dageraad verdwenen. Op dien gekartelden rug van vulkanische werking stonden geen palmen, met hun vedertoppen wuivende boven de branding; geen verkoelend groen strekte zich uit in het verre verschiet; en geen poging der verbeelding kon de gedachte doen herleven aan de kleine, naakte, sappigbruine tropische kindertjes, zich rollend op de ruwe asch- en steen-oevers— tenzij ze veilig gekleed waren in kleine beboefnagelde hansoppen.

In de frissche sprankeling van den koelen ochtend streelde dat uitgeraggeld strookje overblijfsel van een vóór-historischen vloed het oog met alle fijne, flikkerende kleuren van den opaal,— behalve groen — een dorre, droge oasis neergeworpen in de eindelooshei van den saffieren oceaan. Hier en daar misschien waren doodsche lapjes van een aschkleurig groen, op mos gelijkend dat aan de barre oppervlakte hangt. Later bleken deze aschgrauwe lapjes verstrooide boschjes bittere oranje te zijn, het eenig voortbrengsel van het eiland, waaruit die fijne, geurige hartversterking gemaakt wordt, die Curaçao's naam en faam verspreid heeft.

Zelfs de cactus — behalve de laagstkruipende leden dezer nederige familie — kunnen niet in leven blijven, tenzij in de zorgvuldig onderhouden potten van den een of anderen rijken Hollandschen handelaar. (Wie lacht daar? *Red. Amigoe*) Als de Hollandsche planter uitgaat om een boomgaard met bitteren oranje te planten, of om zijn tegenwoordige planting op de oppervlakte van deze ontzaggelijken cintel uit te breiden, dan neemt hij een drilboor, een doos met dynamiet, een pik en een koevoet, in plaats van een ploeg. Hij doet een rij kleine holten springen, vult ze met geïmporteerde aarde, sluit ze in met stukken gebroken rotsblokken, en plant een mager boompje, dat hoe dan ook tracht in den strijd met een verbitterde en dorre natuur in leven te blijven, want Curaçao deelt met de nooit te noemen plaats de onderscheiding van regenloosheid. (Zoo erg is het, Goddank niet. Red. Am.)

Doch het eenige dat Curaçao heeft voorgebracht in volmaakt natuurlijke pracht is een ideaal haven. Het zij om te voldoen aan de behoeften van veiligheid tegen de listige plannen van roofzuchtige naburen, zooals het de oogen trok der boekaniers en spaansche machtigen, of om te beantwoorden aan de moderne, gecompliceerde vereischten voor een vlootbasis of kolenstation, of aan de eischen van oceaan-handel met schepen van grooten diepgang en reusachtige tonnemaat, de natuur heeft in al deze behoeften voorzien. Groot-Brittanje zou de grootte van zijn vloot verdubbelen kunnen, en nog in staat zijn om in het basin van den grooten door rotsen ingesloten inham tegen elke macht te schuilen. De gekartelde kustlinie van het eiland met zijn branding, kokende en draaiende in de vangen der vulkanische rotsen, vormt een natuurlijke wacht tegen elke poging tot vijandelijke landing, terwijl de nauwe hals van de flesch-opening tot de haven met de lichtste verdediging onneembaar wordt.

Kruisende straten en kronkelende steegjes verspreiden zich van den waterkant, met nette rijen van vlekkelooze Hollandsche huizen omzet, blijkbaar ontworpen in liefdevolle herinnering aan de blauwe delftsche tegels die ook oud-Manhattan sierden in de oude dagen van Wouter van Tuiller — dat is Curaçao's eenige stad, Willemstad.

In diezelfde oude dagen waren de natuurlijke voordeelen dezer gesloten haven geen ziertje minder duidelijk voor de knappe oude Hollanders, die door de wisselende eeuwen voordeelig geroofd en geboekanierd en gesmokkeld hebben. Ook heeft zij groote en voorspoedige zaken gedaan in revoluties, doch dit wordt erkend als een wettige vorm van zaken, en grooten vooruitgang op vroegere zorgelooze wetteloosheid. Zelfs sommige onzer Amerikaansche industrie-hoofden zijn beschuldigd hieraan te hebben deel genomen, hoewel ongelukkig, zooals bleek uit de jaren van volgenden twist en hartverscheurenden doodstrijd. Minder dan vijftig mijlen zuidwaarts ligt de kust van Venezuela, dat steeds een schitterende markt geweest is voor dezen roerigen handel in revoluties; en Venezuela is de hoofd- en ondankbare schuldenaar.

Zoodra de kop van de boot rond zwaait, komen we uit voor wat blijkbaar een lage, lange schipbrug is, die zich tusschen de beide rotsige voorgebergten uitstrekt. Verder op, geheimzinnig en schijnbaar oprijzende uit de straten van geschrobde huizen en rood-gepande daken der stad zelf, zijn de hooge, ranke masten der Hollandsche schoeners, met hunne getrokken marszeilen zwaaiende in den wind. Van een klein poppenfortje op den linker oever geeft de militaire seinpost de officieele aankondiging van onze aankomst. Niet officieel, doch vlugger ingelicht door de eenvoudige oefening hunner eigen zintuigen, verdringen de zwarte Hollanders, die de lossersbevolking uitmaken, zich reeds voor een karwei bij onze lading, als we zullen aangelegd hebben. Van de geheiligde verhevenheid der brug van de boot af, ontwikkelt zich het ponton-dok tot een brug, die de gescheiden helften van Willemstad vereenigt, dwars over den halsvormigen ingang tot de haven er achter. Met rustige Hollandsche domheid verspert zij ons den weg. Wij verminderen onze vaart niet, en kapitein Bennett, de verheven bestuurder van ons bootsrijk bromt maar keer op keer van lomp, dom, stom!!!

't Wordt volkomen duidelijk dat de gewone wijze om Curaçao binnen te komen is maar vroolijk onzen weg te nemen midden door deze brug, een aardige variatie op de vervelende routine van de gewone wijze van aanleggen. Ik ontwaar in me een levendige trilling van nieuwsgierigheid, of ik tot mijn eindbelooning zal ingeleid worden met de barbaarsche trekkingen van een spierendans, of met een lijzig lied.

Ik ben nog vol vroolijke afwachting, als tot m'n groote teleurstelling, een gebruinde koperen ketel een schrillen gil en 'n zucht geeft; ergens anders komt het gerammel van een ketting vandaan, kleine, zwarte figuren en de vroolijke tulbans der Martinique-markt-vrouwen, die de leuning der brug omlijnden rennen naar den waterkant; een opening van blauw water verschijnt; langzaam, terwijl de kleine koperen ketel puften zucht als de poort van een rustige boerenhofstede en wij glijden voorbij in de doorschijnende wateren der haven. En onder deze wonderlijk-doorschijnende wateren der tropen, openbaart de bodem der haven de gewone havencollectie van gebroken aardewerk, weggeworpen keukengerei, schoenen en flesschen, waarover soms een schitterende visch zwemt op een inspectietocht. Duizenden drijvende flesschen stippen de oppervlakte, — „dooie soldaten" — de ledige offers zijn der matrozen van een Hollandsch oorlogsschip, die koningin Wilhelmina's verjaardag vieren.

Doch welk een stad, welk een plaats — is dat voor de tropen! De rondslenterende drommen van git zwarte Hollanders, de lucht met hunne uitgezochte dialecten vervullend en het intensblauwe der lucht alleen doen aan de tropen denken. Het is Amsterdam, Rotterdam, Scheveningen of ons eigen Manhattan van vroeger jaren — alles behalve een stad der luie, gemakzuchtige tropen. Aan beide zijden der haven verheffen stijve oud-Hollandsche winkelhuizen hunne karakteristieke gevels, vlak aan den waterkant in stijve nette en geschrobde vlekkeloosheid. Op 'n afstand verrijzen tegen de schrale vulkanische hellingen andere stijve Hollandsche huizen, uitkomende op nette straten, terwijl de beide deelen der stad verbonden zijn door een collectie rood gepande Hollandsche daken, gegroepeerd volgens de grillen der kronkelende en kruisende straten en steegjes, die de eenige bewijzen zijn, dat de Hollanders niet stijf, en geplooid en rechthoekig en geschrobd zijn. Zelfs de kleine handelsschoeners, die zich in zwermen langs de winkel-wijken verzamelen, hoog van voorsteven, en van extra-bouw, schitteren in hun vlekkeloos-witte verf, terwijl menig jacht hun vlekkelooze dekken zou kunnen benijden. Smokkelaars en handelaars, een van tweeën, of met bewonderenswaardige Hollandsche spaarzaamheid beiden in harmonie vereenigende, naar gelang het seizoen of de aanvraag het eischen.

Op hun deks of onder den schaduw van gelapte dekzeilen luieren de schilderachtige reizigers van Barbedos, Trinidad, Haiti, Jamaica, en de groote halfwilde mannen van Martinique, zoo zwart als de schaduwen van een kolenmijn in een naamloozen nacht, doch wier wijde flappende broeken de smetteloosheid der schoeners evenaren. Half hangende door een luikgat wisselt een Hollandsche schipper met verschrompeld, taaukleurig gezicht, klikkende neusklanken met z'n papegaai, die op 't oude met koper-ingelegde wiel zit. Met 'n gezicht als 'n bijl en oogen als drilbooren, schraal en gebruind kon hij met zijn pronkenden zijden gordel juist uit de bladen en teekeningen van een of andere begravenschat-en-zeeroovers-vertelling gestapt zijn. Eenmaal vrij uit de haven zal hij als een schipper uit Gloucester het zeil hijschen op de slanke, spitse masten, die zich boven zijn dek verheffen als de ranke torentjes van een ouderwetsche porceleinkast, en voor sommige phasen van zijn delicaat beroep heeft hij goede masten noodig. In deze schoenervloot kunnen we de ontwikkeling volgen van de roerpen tot de tegenwoordige schroef. Hierook zijn nog de overlevende typen van de vaartuigen der oude zeeën, brikken, brigantijnen, loggers, en nu en dan een kaag die aan Decatur- en ripolitaansche zeeroovers doet denken. De kaag is een schoener met een zeer groot ra op den fokkemast, waaraan een ontzettend groot zeil hangt, als een gordijn van een spreekkamer aan schuivende ringen. Ingehaald hangt het in lange vouwen langs den mast.

The Century. *Wordt vervolgd.*

Erkenning van natuurlijke kinderen.

De vele misbruiken, welke in Oost-Indië voorkomen bij de erkenning van natuurlijke kinderen, hierin bestaande, dat, in strijd met de wet, erkenning plaats heeft door *anderen*, dan hen van wie die kinderen afstammen en dus de erkenning wordt aan gewend om *vreemde* kinderen te adopteeren of te echten, heeft aldaar de aandacht der Regeering getrokken. Ook in onze kolonie komt dat misbruik voor. Meermalen kwamen ons daarvan gevallen ter oore. Vooral heeft dit misbruik hier plaats bij huwelijk, waarbij de aanstaande echtgenoot de wettiging vraagt van de buiten echt verwekte kinderen der vrouw, met wie hij in 't huwelijk treedt, van welke kinderen niet hij zelf, maar een ander de vader is. Altijd kwam die wijze van doen ons stuitend en de onzedelijkheid bevorderend voor. Uit het volgende blijkt bovendien, dat ze in strijd is met de Nederlandsche wetgeving. Om te voldoen aan een door de Regeering verstrekte opdracht, heeft de Procureur-Generaal bij het Hoog-gerechtshof van Nederlandsch Oost-Indië aan alle ambtenaren van den Burgelijken Stand een Circulaire verzonden, waarin op dat misbruik gewezen wordt.

Nu spreekt het van zelf, dat die circulaire voor onze kolonie geen bindende kracht heeft. Maar het is ons alléén om de bewijsvoering te doen en de argumenten, die in deze circulaire worden aangehaald. En dan blijkt volloende, dat een dergelijke praktijk als tot hiertoe in zwang is, in strijd is met onze wetboeken en dus ook in onze kolonie verdient afgeschaft te worden.

Deze circulaire, die al een paar jaar oud is, doch eerst nu onder onze oogen kwam, bespreekt het punt in kwestie aldus:

„Blijkens den inhoud van artikel 280 van het Burgerlijk Wetboek, in verband met het opschrift van den twaalfden titel, waarin dit artikel voorkomt, luidende: „Van het vaderschap en de afstamming der kinderen" is alleen mogelijk erkenning van natuurlijke kinderen door een der ouders.

„De wet, die alle adoptie uitsluit, wil dat de erkenning van een natuurlijk kind een waarheid en niet een fictie moet zijn.

„In al de artikelen in den aangehaalden titel staat dan ook op den voorgrond, dat het alleen de ouders zijn die hunne kinderen erkennen; daarin is geen sprake van vreemden, die vreemden tot hunne afstammelingen verklaren.

„De erkenning van een natuurlijk kind is volgens het burgerlijk recht dan ook niet anders dan het constateeren, op de door de wet voorgeschreven wijze, van de natuurlijke betrekkingen, welke er tuschen ouders en de uit hen, buiten echt, geboren kinderen, bestaan, ten einde door het constateeren dier natuurlijke betrekkingen, ook burgelijke betrekkingen tusschen hen onderling te doen ontstaan en daarmede aan het natuurlijk kind het bewijs te verschaffen van zijne afstamming.

„De erkenning derhalve van een vreemd kind is in strijd met, of eene ontduiking van, de wet.

„De vraag doet zich voor, of de ambtenaar van den burgerlijken stand bevoegd is, om in eene beoordeeling te treden of de erkenningen, welke te hunnen overstaan geschieden, of welke hun ter inschrijving in de geboorteregisters worden aangeboden, al of niet op waarheid berusten en of zij, bij twijfel, al of niet verplicht zijn een dergelijke voorgenomen of gedane erkenning in de registers van den burgerlijken stand in te schrijven.

„Ik ben van oordeel, dat de ambtenaren van den burgerlijken stand in ieder geval te constateeren hebben de erkenning, welke men te hunnen overstaan wenscht te doen, zonder te kunnen of te mogen treden in een onderzoek omtrent de waarde of onwaarde der afgelegde verklaring.

„Vermogen dus de ambtenaren van den burgerlijken stand niet te beletten valsche erkenningen, dit neemt niet weg, dat het doen van erkenningen, in strijd met de waarheid, dat is door anderen dan de ouders van het natuurlijk kind, misdrijf oplevert, hetzij het misdrijf van verduistering van staat, hetzij het misdrijf van valschheid (intellectueele) in een authenticke akte, dan wel medeplichtigheid aan die misdrijven.

„Ten einde dergelijke valschheden strafrechterlijk kunnen worden vervolgd, heb ik de eer UEd.G. te herinneren aan den in art. 6 van het reglement op de strafvordering aan elken openbaren ambtenaar opgelegden plicht om, indien hij in de uitoefening van zijne bediening kennis bekomt van een misdrijf, daarvan dadelijk bericht te geven aan den bevoegden ambtenaar van het O. M., en u mitsdien te verzoeken, om, indien u op goede gronden van oordeel mocht zijn, dat eene ten uwen overstaan gedane of door u ingeschreven notarieele erkenning moet worden aangemerkt als eene valsche erkenning, daarvan dadelijk kennis te geven aan den bevoegden officier van justitie".

Het Weiderecht
DER
Groote Plantages.

Jhr. van Panhuijs in zijn bekende brochure naar aanleiding van de rapporten Went en Havelaar heeft, evenals Prof. Went, het zoogenaamd weiderecht der groote plantages betwist. Eveneens geschiedde meermalen in de Staten Generaal bij bespreking dezer quaestie naar aanleiding van de behandeling onzer begrooting door Tweede en Eerste Kamer. Het vorige Bestuur onzer Kolonie scheen evenmin dit recht te erkennen en gaf de omliggende weidegronden in huur aan de armere buitenbevolking.

Het kan daarom een gelukkige vondst genoemd worden, dat ontdekt werd Publicatieblad No. 8 van het jaar 1850, uitgegeven onder het bestuur van Gouverneur I. J. Rammelman Elsevier Jr. behelzende de Beschikking van Dinsdag, 4 Juni 1850, No. 223.

„In overweging genomen hebbende de menigvuldige klagten, welke bij opvolging aan het bestuur zijn gedaan, wegens het houden van vee op de publieke weiden door personen, die geene privilegien daartoe bezitten, en waardoor veel schade wordt toegebragt aan de eigenaars van plantagien, die tot het doen weiden op de publieke gronden door aankoop geregtigd zijn geworden en welker belasting op de grondeigendommen, ook met het oog op den veestapel, is geregeld.

—dat zoowel om deze onbillijkheid te kunnen tegengaan, als om met meerdere juistheid den veestapel op dit eiland te kennen, het noodig geoordeeld wordt, dat het bestuur onderrigt zij van de onderscheidene privilegien, die verleend zijn tot het houden van veekoralen.

—dat de bewijzen daarvan slechts kunnen geput worden uit de koopbrieven der plantagien, vermits een boek van privilegien, hetwelk aanvankelijk heeft bestaan, uitwijzens de uit hetzelve gemaakte extracten, welke aan sommige koopbrieven zijn geannexeerd, niet in het archief der Kolonie aanwezig is.

Heeft goedgevonden en verstaan, te bepalen:

a. Dat een register als legger zal worden opgemaakt der op dit eiland verleende privilegien tot het houden van vee, gelijk die uit de koopbrieven der plantagien of andere akten blijken en dientengevolge de goede ingezetenen uit te noodigen om hunne koopbrieven van plantagien of andere documenten, waaruit hun regt consteert, ter Koloniale Secretary alhier tot bovengenoemd einde te exhiberen.

b. Dat nadat de legger ter Koloniale Secretary zal zijn opgemaakt, dezelve zal worden geverifieerd en goedgekeurd door eene Commissie uit den Kolonialen Raad, welke nader zal worden benoemd.

c. Dat uit den legger lijsten zullen worden getrokken, welke voor zooverre ieder district betreft, aan de Districtmeesters zullen worden toegezonden.

En zal afschrift dezer in het Publicatie-blad worden opgenomen, terwijl de Koloniale Secretaris zich van deszelfs inhoud voor geïnformeerd zal houden."

Ook de legger, waarover sprake is sub *a*, werd teruggevonden.

Het zal nu al heel gemakkelijk vallen na te gaan welke de voorrechten der verschillende plantages zijn. De zeer praktisch ingerichte legger toont dit aan, door van iedere plantage een volledig overzicht te geven der onderscheiden privilegies.

Ingezonden stukken.

Curaçao, 11 Januari 1910.

Hooggeachte redactie,

't Besluit tot afschrijving der verjaarde huurschulden, in Uw nummer van 1 Januari 1910 een uitsteken-de maatregel genoemd, dreigt door de onjuiste reproductie daarvan in enkele persorganen een geheel verkeerden invloed te zullen hebben.

Het blad La Cruz b. v. bericht, dat „de Heer Gouverneur gelast heeft om *alle oude* rekeningen af te sluiten en de *achterstallige* gelden niet meer te innen."

Zich baseerende op wat door hen werd gelezen, weigerden dan ook verscheidene pachters om aan de Districtmeesters achterstallige pacht te voldoen.

Met genoegen constateer ik, dat Uwe redactie zich, in haar voormeld nummer van 1 dezer, door te spreken van „de oude huurschulden van Gouvernements-gronden, die volgens ons wetboek verjaard zijn", meer correct dan haar collega der La Cruz uitdrukt.

Niet geheel onmogelijk is het intusschen dat sommige lezers, niet wetende, dat de oude huurschulden eerst na vijf jaren verjaren, het tweede gedeelte van de hierboven geciteerde zin hebben beschouwd niet als eene beperking maar als eene nadere toelichting van het eerste gedeelte.

't Is daarom, dat ik mij tot u wend met het zeer beleefd verzoek wel te willen overwegen of 't niet gewenscht zou zijn er in Uw volgend nummer de aandacht op te vestigen, dat alleen de oude huurschulden *voor zoover* die verjaard zijn, d. w. z. voor zoover ze ouder dan 5 jaar zijn, worden afgeschreven.

U bij voorbaat dank zeggend voor eene door mij gaarne veronderstelde welwillendheid, noem ik mij, geachte redactie

Uw dienstwillige dienaar,

A. Land.

Administrateur van financiën.

Naschrift der Redactie.

Daar onze Collega *La Cruz* in het nummer van Woensdag ll. zelf haar fout heeft goed gemaakt, meenden wij te mogen volstaan met de opname van het zeer welwillend en beleefd schrijven van den Heer A. Land.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Welkom!

Maandagmorgen is een der hoofddirecteuren van de K.W.I.M., de Heer R. W. Boissevain, alhier per *Prins Willem IV* aangekomen.

Wij heeten ZEd. beleefd welkom en hechten aan zijn komst een bizondere beteekenis.

Nu allerwegen de aandacht der groote stoomvaartlijnen gevestigd wordt op de verandering in het wereldverkeer, welke van de opening van het Panama-kanaal te verwachten valt, achten wij het een verblijdend feit, dat juist in dezen tijd de Heer Boissevain een bezoek breugt aan onze Kolonie.

De uitgave der tweede reeks van *Van Looij's Handelskaarten met tekst*, West-Indië en Zuid-Amerika behandelend, werd geldelijk gesteund door de Directie der K.W.I.M. In dit hoogst belangrijk boek, wij wezen er reeds vroeger op, neemt de Nederlandsche Stoomvaartlijn K.W.I.M. met recht de eereplaats in. Niet onduidelijk wordt daar bij gezegd, dat Nederland en zijn Koloniën in West-Indië veel nog verwachten mag van de activiteit dezer Maatschappij met betrekking van onzen handel en scheepvaart in verband met de opening van het Panamakanaal.

Moge de komst van den Heer Boissevain de verwezenlijking van ons hoopvol verwachten mogelijk maken en bespoedigen.

Vaarwel.

Met de *Prins Maurits* zal de Heer J. W. Aalst onze Kolonie weder verlaten. De Heer Hamelberg blijft nog een veertien dagen en zal zich in Suriname bij den Heer Aalst voegen om gezamenlijk de terugreis naar Ne-

derland te aanvaarden. Eerst moet de Algemeene vergadering der Curaçaosche Sisalonderneming gehoord worden, alvorens er over de verschillende aanbiedingen der Curaçaosche Planters beslist zal worden.

Gebrek aan kapitaal in de Kolonie is oorzaak, dat den Curaçaoschen Planter de geldelijke steun der Onderneming onontbeerlijk is om zijn medewerking tot welslagen der sisalcultuur te kunnen verleenen. Maar reeds nu getuigen verschillende aanbiedingen, dat men hier op Curaçao aan deze cultuur een schoone toekomst voorspelt en van het welslagen der Onderneming als verzekerd is.

Onze beste wenschen vergezellen daarom den Heer AALST van wien wij spoedig goede berichten hopen te vernemen.

De Havencommissie.

Nadat de drie andere Heeren begin December naar Nederland waren vertrokken is de Heer M. J. MEESTERS nog een maand hier gebleven om 't onderzoekingswerk in 't Schotegat voort te zetten, waarna ook gemelde Heer begin Januari naar Nederland is teruggekeerd.

Naar wij vernemen zullen nog gedurende eenige weken in het Schottegat boringen worden gedaan.

Hr. Ms. Utrecht

is Dinsdag naar Bonaire gestoomd langs Klein Curaçao en Klein Bonaire, waar schietoefeningen zouden gehouden worden.

Wij kunnen er niet dankbaar genoeg voor zijn, dat de Eerw. Zusters Onderwijzeressen in de gelegenheid werden gesteld de reis naar Bonaire mede te maken, daar zij reeds van Vrijdag af te vergeefs op den Paketschoener hadden gewacht.

De Eerw. Soeurs zijn aan boord van de „Utrecht" aan een groot gevaar ontsnapt. Een plotseling opstekende rukwind, vergezeld van een heftige regenvlaag, heeft het heele tentdak van het achterdek afgerukt en vernield; de ijzeren stutten vielen in zee, maar een zware balk van ± 20 c. M. dikte brak door midden en viel op 't dek. De Eerw. Soeurs werden onder het tentzeil bedolven, maar, Goddank, was niemand door den zwaren balk getroffen. De groote deuken in de ijzeren luchtkokers gaven aan, hoe zwaar de balk was neergekomen.

Honderd-rappe handen waren aanstonds bereid om te helpen.

En zoo liep alles nog zonder ongelukken af, maar niet zonder grooten schrik.

De *Utrecht* is gisterenavond in onze haven teruggekeerd.

De Werkstaking der Muzikanten.

Verleden week hebben wij het mooie program aangekondigd, dat Zondagavond door de Militaire Kapel zou worden uitgevoerd.

Dreigend stond onder het program: *De Werkstaking der Muzikanten.* Er stond geen nummer bij, zoodat het een voortdurende bedreiging bleef gedurende het geheele Concert.

Maar de regen bleef ditmaal uit, het motief tot staken verviel, zoo dachten wij. Maar jawel, na alle nummers, waaronder 3 nieuwe, keurig te hebben uitgevoerd, kwam dan toch de staking; het einde van 't concert.

Weer mis! De muzikanten staakten op muzikale wijze onder een vroolijk „toetje" waarbij zij een voor een van 't tooneel verdwenen, den tamboer aan zijn lot geheel alleen overlatend, die het spoedig ook niet langer kon bommen.

Een herhaaldelijk hoera! begroette den muzikanten bij deze muzikale staking.

Divi-divi.

Niet alleen is de oogst door de aanhoudende regens verloren, maar er gaan nu ook verschillende boomen dood, doordat ze te lang in 't water staan.

Op Curaçao doet men alles omgekeerd, zegt men wel eens. Welnu, laten de planters dan nu bij het aanleggen van nieuwe terreinen voor de divi-divi er rekening mede houden, dat die terreinen van het overtollige water kunnen ontlast worden. De dammen zijn noodig om het water in den grond te laten dringen, maar er moet voor gezorgd worden, dat de divi-diviboomen niet te lang in 't nat blijven staan.

Zuivelfabriek.

Een ieder kan zich er van overtuigen, dat in den regentijd zeer veel melk onverkocht blijft. Dit is voor de veehouders een niet gering verlies, vooral daar dit verlies telken jare opnieuw zich voordoet.

Het eenige middel om de overvloedige melk nog te benutten bestaat in het maken van boter en kaas. Maar de aldus met handkracht toebereide boter en kaas zijn niet lang bestand tegen ons warm klimaat en hebben daardoor geringe waarde. Nu lazen we in No. 36 van de *Colonial Reports* van het Britsch Landbouwdepartement, uitgegeven in 1906, dat het onmogelijk is in de tropen goede boter en kaas te bereiden met handkracht. Om het spoedig intredend bederf bij versche melk te voorkomen, moet zij zeer snel behandeld worden en die vereischte snelheid is niet met handkracht te verkrijgen.

De noodige werktuigen voor een machinale zuivelbereiding aanschaffen zal bezwaarlijk gaan voor den een of anderen planter. Vooreerst om de kosten, ten tweede omdat het vee van een enkele plantage alleen geen voldoende melk zal leveren om een machinale bewerking loonend te maken.

Wij zouden daarom aan de „Curaçaosche Maatschappij" in overweging willen geven, of het niet op haren weg ligt om de oprichting van een zuivelfabriek hier mogelijk te maken. De overtollige melk behoeft dan niet verloren te gaan maar kan van alle plantages tijdig naar de fabriek gebracht worden.

De vraag, of een dergelijke zuivelfabriek de onkosten kan goed maken, ook wanneer er, zooals hier het geval is, slechts gedurende 3 à 4 maanden gewerkt wordt, kan gemakkelijk bestudeerd worden met behulp van het verslag: *Butter making in Trinidad* voorkomend op bladz. 223-228 van bovengenoemd rapport, waarin ook een staat van de financieele resultaten voorkomt.

Van harte hopen wij, dat ons voorstel welwillend in overweging zal worden genomen, daar het werkelijk in 't belang der veehouders en tot bevordering van de veeteelt wezen zal, wanneer een dergelijke zuivelfabriek kan worden opgericht.

Waartoe toch zou het dienen, den veestapel trachten te verbeteren door overvloediger melkgevend vee te fokken, als er reeds nu melk te veel is en verloren gaat? Het zou het jaarlijks terugkeerend verlies der planters slechts vermeerderen, terwijl een zuivelfabriek de verbetering van het melkvee ook winstgevend zal maken.

De „van Heerdt."

Jammer, dat er nog geen draadlooze verbinding met Aruba bestaat, anders hadden velen niet zoo in angst behoeven te zitten over het lange uit blijven van den Paketschoener. Algemeen dacht men hier, dat de „van Heerdt" niet tegen den geweldigen stroom op had kunnen varen, maar later bleek, dat gedurende de reis van Aruba naar hier de giek gebroken was en de schipper het veiliger oordeelde eerst naar Aruba terug te keeren om aldaar de noodige reparatie te doen. Dit is de eenige reden van 't lange uitblijven der Paket. De reis was overigens gewoon.

Cook ontmaskerd.

De Universiteit van Copenhage verklaart, dat de documenten van COOK niet bewijzen, dat COOK werkelijk aan de Noord-pool geweest is.

De Universiteit van Copenhage, het wetenschappelijk instituut hetwelk het eerst aannam dat COOK de Noord-pool zoude bereikt hebben, heeft nu in een plechtige zitting verklaart, dat deze ontdekkingsreiziger niet de bewijzen voor zijn ontdekking heeft geleverd, voor welke men hem zulke groote onderscheidingen reeds had geschonken.

De commissie die door de Universiteit benoemd was om de documenten van Dr. COOK te onderzoeken, heeft onlangs in een algemeene bijeenkomst van het professoren-college een verslag uitgebracht, waarin met de grootst mogelijke nauwkeurigheid de kwestie van alle kanten onderzocht is.

Daaruit bleek aan de geheele Universiteit, zoowel als aan de leden der commissie, dat COOK niet de noodzakelijke bewijzen had geleverd.

De algemeene vergadering gaf dan ook de uitspraak, dat COOK niet heeft kunnen bewijzen werkelijk de Noordpool bereikt te hebben.

Het rapport der commissie, waarvan professor Stromgren president is, zegt dat de papieren van COOK zonder eenige waarde zijn, dat zij niets anders behelzen dan het relaas hetwelk reeds gepubliceerd is over zijn expeditie naar de Noord-pool in de „New-York Herald."

De copie der reisnotities die aan ons oordeel onderworpen zijn, zegt de commissie, bevat geen enkele berekening, noch waarneming die van eenig belang is, of eenige waarde heeft.

De commissie besluit met te verklaren, dat het bewijs voor de ontdekking der Noord-pool, niet is geleverd.

De Vereenigde-Staten en Panama.

Naar de berichten uit Washington verluiden, zal het Departement van staat binnenkort de opheffing aankondigen van het Amerikaansche gezantschap in Panama. De diplomatieke betrekkingen tusschen de Vereenigde-Staten en de Republiek zullen worden onderhouden door den Gouverneur die het bewind voert over de zône langs het kanaal.

Naar aanleiding van dit bericht maken de bladen de volgende beschouwingen.

Staat deze maatregel ook al niet gelijk met een annexatie van de Republiek Panama, dan toch wel met de stichting van een protectoraat der Vereenigde-staten over de Republiek.

Het Amerikaansche Gouvernement zou tot deze beslissing gekomen zijn naar aanleiding van de stroeve verhouding die er in den laatsen tijd in de diplomatieke betrekkingen tusschen beide landen is ontstaan. Deze onaangename verhouding zou weer ontstaan zijn naar aanleiding van de eigenaardige verklaring die door de Republiek Panama gegeven wordt aan het verdrag, dat onder toezicht de Vereenigde-Staten door Panama gesloten is, na de afscheiding van Columbia.

Hoewel het Amerikaansche Gouvernement geen enkel recht van gezag over Panama kan laten gelden, schijnen toch de millioenen die zijn uitgegeven tot verbetering van den gezondheidstoestand, tot bestrijding der gele koorts en andere tropische ziekten die voortdurend in de omgeving van het kanaal heerschten te rechtvaardigen, dat de Amerikaansche Regeering controle uitoefent over de Republiek Panama, daar ook de belangen van het kanaal, dat aan de Vereenigde-staten minstens 400 millioen dollars kost, zulks dringend eischen.

Men verwacht dan ook binnen vier jaar, het tijdstip waarop het kanaal voltooid zal zijn, de annexatie van de Republiek.

Een middel tegen rupsen.

Het is weer de tijd van rupsen. Misschien kan het volgende middel hier en daar wel diensten bewijzen.

Een plantenvriend, bezitter van een tuin, had opgemerkt, dat zijn planten, in de nabijheid van een bewaarplaats van kalk, vrij van rupsen bleven. Hij vermoedde, dat de kalk de oorzaak hiervan was en bestrooide verder verwijderde, kaal gevreten planten, met kalkpoeder; na 3 dagen was geen rups meer te vinden. Daar kalk tevens bemestend werkt kan men dit middel gerust aanwenden.

Dankbetuiging.

In dank ontvingen wij van de Gbrs. DELVALLE & Co. agenten van *The Standard Life Assurance Company* een wandkalender voor 1910.

Van de Heeren RIVAS FENSOHN & Co. een tijdtafel voor het vertrek der booten van *The Royal Mail Steam Packet Company.*

Onzen beleefden dank.

Marine.

Maandag kwamen met de *Prins Willem IV* 24 manschappen en een onderofficier mede voor H. M. *Utrecht.*

Een uitvinding.

Twee Denen hebben een uitvinding gedaan van een toestel, dat als twee menschen door een telefoon verbonden zijn, hen ook in staat stelt elkaar te zien. Daar deze Denen, gebr. Anders, geen eigenlijke wetenschappelijke opleiding genoten hadden, telde men eerst hun bewering niet. Zij hebben nu echter voor 80.000 francs en 8 pCt. in de winst hun patenten verkocht aan een Fransche maatschappij. Natuurlijk begint men nu meer belangstelling in deze merkwaardige uitvinding te toonen. Intusschen heeft ook een Duitscher dergelijk toestel uitgevonden, dat hij a. s. jaar op de Brusselsche tentoonstelling zal laten zien.

Stadsreiniging.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiskalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd:

103 ratten en
326 muizen.

Een nieuw type van oorlogsschip.

Volgens de „Morning Post" zal als resultaat van de proefnemingen door de Engelsche admiraliteit genomen, een oorlogsschip van geheel nieuwe type gebouwd worden, zelfs nog voor het einde van het loopende jaar. Het schip zal een bemanning krijgen van meer dan 1000 koppen.

De tonnenmaat zal ongeveer 27.500 bedragen, daarentegen zal minder geschut worden opgesteld als op de onlangs gebouwde Dreadnoughts. Het geschut zal echter grootere vuursnelheid en draagwijdte hebben.

Kerk aan boord.

„De Standaard", evenals andere anti revolutionaire bladen van oordeel, dat „'t kerkhouden" aan boord van de oorlogsschepen moet behouden blijven en dat de tegenwoordig in gebruik zijnde preekenbundel door een meer christelijke moet worden vervangen, meent dat ten opzichte van Roomschen en andere niet-Protestanten het beginsel van godsdienstvrijheid kan gehandhaafd worden door hen, die het verlangen, van het bijwonen der ééne officieele Zondagsche godsdienstoefenig aan boord vrij te stellen.

Wij voor ons, zegt *De Tijd*, meenen, dat daarmede niet genoeg zou worden verricht en dat men een schrede verder behoort te gaan. Waarom hun, die de officieele godsdienstoefening niet wenschen bij te wonen, niet onder bepaalde voorwaarden en waarborgen, de orde en ernst van hun samenkomsten betreffende, in de gelegenheid gesteld, godsdienstoefening te houden op eigen hand? — Waarom eene officieele protestantsche godsdienstoefening aan boord?

Veronderstel op een oorlogschip, varende 300 koppen, bevinden zich 100 ongeloovigen of onverschilligen, 150 geloovige Protestanten en 50 Katholieken.

Welnu, wat kan er dan tegen wezen, èn aan de 150 geloovige Protestanten èn aan die 50 Katholieken gelegenheid te geven des Zondags op verschillende uren in den voormiddag samen te komen, om ieder op zijne wijs, den dag des Heeren te heiligen?

De Protestanten zouden dit kunnen doen door delezing aan te hooren van een kapittel uit den Bijbel of van een orthodoxe preek en door psalmgezang; de Katholieken eveneens door een gerespecteerd onderofficier of wie daartoe verder aan zijn kameraden geschikt zal voorkomen, het epistel en het evangelie van den Zondag en iets uit een stichtelijk boek (hun door hunne geestelijke overheid aangewezen) te doen voorlezen en verder eenige bepaalde gebeden uit hun roomsche kerkboeken te doen voorbidden?

Wij gelooven, dat de gunstige gevolgen van zoodanige godsdienstige opwekkingen niet zouden uitblijven.

Zegt men ons, dat er onder ons scheepsvolk niet genoeg ernst of niet genoeg belangstelling voor den godsdienst aanwezig is, om van zijne zijde eenig initiatief te verwachten, dan antwoorden wij, dat indien het inderdaad zóó wezen mocht, wij ons teleurgesteld zouden gevoelen, daar wij van den godsdienstzin van een groot gedeelte van ons zeevolk betere gedachten hebben; maar dat men het in elk geval probeeren kan. Het wegvallen van de tegenwoordige officieele godsdienstoefeningen aan boord m. a. w. van de voorlezing van het modern preekske zou zeker door zeer weinigen worden betreurd, door een veel grooter aantal toegejuicht."

Luchtscheepvaart.

De beroemde Edison heeft aan de vliegmachine een belangrijkheid voor de post voorspeld, welke thans nog wel eenigszins fantastisch in de ooren klinkt. Volgens hem zullen binnen 10 jaar de vliegmachines de post en ook passagiers vervoeren. Met een snelheid van honderd Engelsche mijlen [165 K.M.) in het uur zullen zij de lucht doorklieven. Kleine machines zullen het zijn die de post vervoeren, zoo klein als mogelijk is. Hoe geringer de omvang, des te geringer de weerstand, dien zij aan de luchtlagen bieden. Doch zij zullen krachtige motoren hebben en fabelachtige snelheden bereiken. Ook de „First Assistant Postmaster General" te Washington heeft zich naar aanleiding van Orville Wright's voorspelling, dat in den loop des tijds het luchtschip ter verzending van de post toepassing zal vinden, vol vertrouwen uitgesproken. De postverzending door de lucht zal z. i. een enorme kostenbesparing veroorzaken.

In verband met deze uiting moet men in aanmerking nemen, dat in de Vereenigde Staten voor het vervoer der post aan de spoorwegmaatschappijen zeer aanzienlijke sommen betaald worden, terwijl in bijna alle andere landen het vervoer der post over de spoorwegen kosteloos geschiedt.

Laatste berichten.

Terwijl wij vol hoop waren op de geleidelijk toenemende beterschap van Mgr. VAN BAARS en de komst van Z. D. H. in Maart a. s. met ongeduld verbeidden, ontving de Hoogeerw Pater Vicaris op het onverwachts een telegram, dat gisteren, Vrijdag, aan Monseigneur de H. Sacramenten der Stervenden zijn toegediend.

Buitenland.

BELGIE.

Het stoffelijk overschot van koning Leopold is Zaterdagavond 18 Dec. met de sombere staatsie, die deze plechtigheden kenmerkt, van het „Paviljoen der Palmen" te Laeken overgebracht naar het paleis te Brussel. De lijkkist, waarin het lichaam van den tweeden koning der Belgen rust, is enorm groot, van mahoniehout met zilveren ornamenten en van binnen bekleed met wit satijn. Het was half negen in den avond toen de stoet, onder het doffe dreunen der kanonnen, en het gelui der kerkklokken van Laeken en van de hoofdstad, naar Brussel trok. De lijkstoet, getrokken door acht paarden, droeg de wapens der negen provenciën van België en dat van het koninkrijk. Erombeen schreden pikeurs en lakeien met fakkels van acyteleen in de hand; naast hen — aan weerszijden — een rij generaals. Achter den rouwwagen prins Albert en de hofdignitarissen in gala-koetsen, terwijl gendarmen te paard, een eskadron guides en een eskadron van de bereden burgerwacht den stoet opende en sloot. Langs den geheelen weg, die werd afgelegd, stond een enorme menschenmassa. Te half tien kwam de stoet aan het paleis, waar een bataljon grenadiers de militaire eerbewijzen bracht. Onderofficieren droegen toen, voorafgegaan door de waardigheidsbekleeders van het Hof, de lijkkist waarop de koninklijke kroon was neergelegd, naar een tot rouwkapel ingerichten salon op de eerste verdieping, waar op de kist het vaandel van het grenadiersregiment werd neergelegd.

Daar wacht nu Leopold II op zijn begrafenis, die zich weliswaar niet zal kenmerken door grootsche praal, doch in elk geval toch niet zal kunnen geschieden met dien eenvoud, welken de koning in zijn testament heeft verlangd. De „Gazette" publiceert uit dit stuk woordelijk een gedeelte van den tekst, die aldus luidt: „Ik heb van mijn ouders vijftien millioen geërfd, deze millioenen heb ik, ondanks tal van wisselvalligheden, steeds met zorg bewaard. Ik bezit niets anders. Na mijn dood zullen deze millioenen het eigendom worden mijner erfgenamen en hun worden overgedragen en door mijn erfgenamen worden verdeeld. Ik wil sterven in den katholieken godsdienst, dien ik belijd. Ik wil niet gebalsemd worden. Ik wil des morgens vroeg begraven worden, zonder eenige praal. Ik verbied dat iemand, behalve mijn neef Albert en de leden van mijn Huis, mijn stoffelijk overschot volge. Dat God België bescherme en in Zijne Goedheid mij genadig zij." Dit testament is gedateerd van 20 November 1907, terwijl twee jaren later, op 12 Dec. 1909, de koning de baronnen Augustin en Constant Goffinet aanwees als uitvoerders van zijn laatsen wil.

Zelfs zijn begrafenis heeft de koning dus zoo eenzaam mogelijk gewild —eenzaam als zijn leven, eenzaam als zijn sterven geweest is! Nu ja, Zaterdag, bij de overbrenging van Leopold's lijk was er heel wat volk en wat rumoer rondom den dooden vorst en dit zal bij de begrafenis wel wederom het geval zijn. Doch, zegt de Brusselsche correspondent van de „N. R. Ct" de „oneindige menschenmassa op den doortocht was niet zoo heel ingetogen; ik zou ze eerder opgetogen noemen, want toen men van verre de fakkels aanrijden zag, die den lijkstoet aankondigden, ging er een leven, een blij gemompel door de menigte: men ging iets heel bijzonders bijwonen, iets dat maar eens in een menschenleven voorkomt! En dat unieke was als een feestelijke gebeurtenis" ......Tot op het laatste toe blijft het verscheiden van dezen vorst en het verdwijnen van zijn lichaam uit de levende maatschappij een beeld bieden van aller akeligste en sombere tragiek.

Nu, door 's Konings wil en naar den eisch van zijn geheime inzichten, het mooie Laekensch Paleis van alle meubileering werd ontbloot, schrijft de berichtgever van het „Hbl," nu het naakt stond tusschen zijn vele kale muren en te midden van het weelderig, echt vorstelijk park zijne roerlooze grootheid nog vertoonde, vaardig, gelijk het werkelijk was, voor de ontvangst van ongeraden gasten — nu kwam de niet-genoode en onzichtbare bezoeker, de stille Dood, dees ledig huis van stilte binnnen......

„Hij heeft zijn stonde afgewacht en zijne komst bereid. Hij is de wijde zalen en luisterende vestibulen doorgevaren, hij heeft den grooten grijsaard onder de kilheid van zijn adem naar de verre kamer van een ver paviljoen gedreven, en daar heeft hij hem, ontbloot van zijne koninklijke staatsie, onder een gladde zoldering uitgestrekt op een bed van eenvoud, aangeraakt.......

„Is het mogelijk dat hij dit bezoek heeft verwacht en reeds deze ijzige aanwezigheid langs hem heeft kunnen voelen? Heeft hij, achter de vele gezonde hoofden der dokters, die bogen over zijn lijdend lichaam, het onverbiddelijke gelaat geraden van hem, die met een kouden kus naderend was? Wist hij, — hij, die zijne vrouw te Spa in groote eenzaamheid had laten sterven en zijne kinderen uit zijn leven had gebannen — wist hij dat hij gereed moest zijn om dit uiterste bezoek te ontvangen en op die eeuwige lippen te plukken den uitersten kus?......

„In de sobere kamer van het duistere paviljoen heeft hij gelegen. Hij heeft op zijne laatste lijdensuren de deur gesloten. Hij heeft ze voor zijne dochters niet geopend. Hij heeft met geduldige vingeren rond hem eene schrikkelijke eenzaamheid gesticht.

„En toen, in den nacht, terwijl niemand zulk gebaar vermoedde, naderde de ongevraagde Dood en lei zijne hand op het hart van den Vorst. De Vorst heeft niet den tijd gehad om uit zijne eenzaamheid op te staan. Hij heeft niet den tijd gehad om de liefde van dat strenge hart te ontsteken. Zijn witte baard heeft onder den mond van den Dood getrild."

Merkwaardig het verschil na te gaan tusschen de beoordeelingen over koning Leopold's persoon in de Fransche en in de Engelsche Pers; de Fransche staatslieden Ribot, Deschanel, Clemenceau, Pichon enz. — vol waardeering voor 's konings vele groote en goede eigenschappen, als souverein, voor zijn commerciëele politieke en diplomatieke talenten, die hun met zekere milde vergoelijking doen spreken over zijn feilen, de Engelsche één en al gestrengheid. Zóó zegt bijv. „Daily Mail":

„Koning Leopold schijnt de populariteit genoten te hebben, die in een democratisch land ten deel valt aan een koning, die zich strikt aan de grondwet houdt. Er waren echter gebreken in zijn karakter, die het onmogelijk maakten dat hij op de hoogachting zijner tijdgenooten aanspraak kon maken".

En „Daily Express" resumeert zijn beoordeeling aldus:

„De droevigste figuur in de wereld is misschien wel de man, die onbetreurd sterft, die geen vriendelijke herinnering achterlaat om hen, die na hem komen, het leven te verzachten en hen te sterken hun lot gelaten te dragen. Leopold II was zulk een man. Hij stierf na vijf-en-zeventig jaar geleefd en veer-en-veertig jaar geregeerd te hebben. Maar het zou niets dan huichelarij zijn te beweren, dat 't zij in België, 't zij elders, de tijding van zijn dood werkelijk met smart vernomen was".

En nu laten we de vinnige hatelijkheden der Britsche Kongo-roervinken, de echt onchristelijke uitingen van liefdeloosheid en wrok, waaraan zelfs mannen als de anglicaansche bisschop van Hereford zich bij hun beoordeelingen van 's konings karakter en arbeid schuldig maken — maar rusten!

Volgens den „Temps" werd Caroline Lacroix — aldus is blijkbaar de juiste naam van Barones Vaughan — geboren te Boekarest in 1883 en heeft zij dus thans den leeftijd bereikt van 26 jaren. Zij woonde geruimen tijd te Leuven en te Parijs en leerde daar in 1900 koning Leopold kennen. Van haar twee zoons, van welke de een geboren werd in 1906, terwijl van den ander het geboortejaar aan de pers niet bekend schijnt, draagt de oudste, Lucien Philippe Marie Antoine, den titel van graaf van Ravenstein. Niemand uit 's konings omgeving had ooit met de barones kennis gemaakt. Minister-president Schollaert was de eerste, die haar op den voor avond van 's konings overlijden, in een der corridors van het paviljoen te Laeken, ontmoette, terwijl hij zich naar de ziekenkamer begaf. Intusschen noemt de „XXe Siécle", het bekende katholieke Brusselsche blad, haar 's konings „tweede gemalin."

Zondag 19 Dec. werd het publiek toegelaten, langs de kist van den Koning te defileeren die in een rouwkapel van het paleis geplaatst is. Een enorme menigte maakte van deze toestemming gebruik.

De Belgische ministers, die tijdelijk het bewind voeren, hebben de volgende proclamatie tot de natie gericht:

De Belgische natie komt haren koning te verliezen! Zoon van een doorluchtigen vorst, waarvan het aandenken voortdurend als een vereerd symbool van 't grondwettelijk koningschap zal blijven, bezwijkt Leopold II, na eene regeering van 44 jaar, in volle werkzaamheid, terwijl hij tot zijn laatste uur het beste van zijn leven en van zijne krachten gewijd heeft aan de grootheid en den voorspoed van het vaderland.

Op 17 December 1865 sprak de koning voor de vereenigde Kamers deze merkwaardige woorden uit, welke sinds dien herhaaldelijk met voldoening herinnerd werden:

„Indien ik aan België geen schitterende regeering beloof, gelijk deze welke zijne onafhankelijkheid grondvest heeft; noch een grooten koning, gelijk Hij dien wij beweenen, ik beloof ten minste een Belgische Koning te wezen met hart en ziel, wiens gansch leven den lande toebehoort".

Wij weten met welke machtige wilskracht deze heilige belofte gehouden en overtroffen werd. Het vestigen van den Afrikaanschen Staat, welke heden de Belgische kolonie van de Congo uitmaakt, en welke het persoonlijk werk des konings was, is een feit, eenig in de jaarboeken der geschiedenis. Het nageslacht zal zeggen, dat het een groote regeering en een groot koning was.

Het in rouw gedompeld vaderland moet waardig Hem vereeren, die bij zijn verdwijnen zulk werk achterlaat. Het stelt al zijne hoop in de trouwe en reeds zoo dikwijls bekomen medewerking van den prins, die geroepen is om voortaan de lotsbestemming van België in handen te nemen. Hij zal zich weten te richten naar de uitstekende voorbeelden van hen die met behulp der Voorzienigheid, de weldoeners waren van het Belgische volk.

De nieuwe Koning heeft den naam Albert I aangenomen. Donderdag en Vrijdag zou de rouw opgeschorst worden, om de gelukkige troonsbestijging van den nieuwen vorst te vieren. Vrijdag, 24 Dec. moest er in St. Gudule een plechtig Te Deum tot dankzegging gezongen worden. 's Avonds wordt de hoofdstad algemeen verlicht.

Het is zeer waarschijnlijk, dat de Koning ook den eed in het Vlaamsch heeft afgelegd. Trouwens, de nieuwe Koning is het Vlaamsch, dat hij uitmuntend spreekt en schrijft, zeer genegen.

Zooals we reeds mededeelden, is de nieuwe Koning zeer populair, niet alleen bij de grooten, doch ook bij de arbeiders. De Belgische kustbevolking heeft aan hem de verbetering van de zeevisscherij te danken. Ook de mijnwerkersbevolking van Luik kent den nieuwen Koning, die een paar malen in de mijnen afdaalde om uit eigen aanschouwing den arbeid in de mijnen te leeren kennen. Trouwens, Prins Albert heeft zich in heel België in al de rangen en standen bekend gemaakt, en is om zijn vriendelijkheid, zijn afkeer van uiterlijken praal en den eenvoud in zijn optreden ook zeer gezien.

Behalve natuurlijk bij de socialisten. Die willen de republiek. Het Socialistisch Verbond van het arrondissement Charleroi heeft een manifest uitgevaardigd, dat aanvangt met: De Koning is dood, leve de Republiek. Verder staat er in dat stuk: Laat ons de hovelingen de verdiensten van den monarch laten vergrooten en zijn gebreken verontschuldigen, de geschiedenis zal hem als koning, mensch en vader oordeelen. Laten wij de verzekering afleggen van ons republikeinsch geloof; laten wij waken tegen de gevaren van het persoonlijk bewind. 't Zal hun wel niet veel baten, de katholieke bevolking zal er den Koning Donderdag niet minder om toejuichen.

Advertentien.

Drukker:

ALFREDO F. SINTIAGO